

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ
โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model^{*}
An Evaluation of the Master's degree in Education,
Program in Educational Administration, Payap University
by CIPP Model

ประภัสสร สมสทาน

Prapatsorn Somsathan

มหาวิทยาลัยพายัพ, ประเทศไทย

Payap University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: prapatsorn_s@payap.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ (Product) กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 8 คน นักศึกษาปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 คน อาจารย์นิเทศ จำนวน 4 คน ผู้บริหารพี่เลี้ยง จำนวน 15 คน ผู้ใช้บัณฑิตและหัวหน้างานของมหาบัณฑิต จำนวน 15 คน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาประจำปี 2565 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินหลักสูตร 2 ฉบับ และแบบสำรวจประวัติผลงานของมหาบัณฑิต โดยแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 และ 0.87 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

^{*}ได้รับบทความ: 16 กรกฎาคม 2568; แก้ไขบทความ: 16 มิถุนายน 2569; ตอรับตีพิมพ์: 25 มิถุนายน 2569

Received: July 16, 2025; Revised: June 16, 2026; Accepted: June 25, 2026

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริบท ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28, 4.26 และ 4.21 ตามลำดับ และ 2) ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) โดยทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.56-4.85 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ ($\bar{X} = 4.85$) ด้านความสามารถในการไฟ้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.80$) และด้านความสามารถในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.79$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; CIPP Model; การบริหารการศึกษา

Abstract

This research aimed to evaluate the Master of Education Program in Educational Administration (New Curriculum, 2021) at Payap University using the CIPP Evaluation Model, which consists of four dimensions: Context, Input, Process, and Product. The target groups included 8 program administrators and lecturers, 15 students enrolled in the 2021 academic year, 4 supervising instructors, 15 mentor administrators, 15 graduate employers and supervisors, and 15 graduates who completed the program in the 2022 academic year. The research instruments consisted of semi-structured interview forms, focus group discussion records, two curriculum evaluation questionnaires, and a graduate achievement survey. The first questionnaire assessed the context, input, and process dimensions, while the second assessed the product dimension. Both questionnaires employed a five-point rating scale with reliability coefficients of 0.94 and 0.87, respectively. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that: (1) the overall evaluation of the Master of Education Program in Educational Administration was at a high level ($M = 4.25$). When considered by dimension, the context, process, and input dimensions were also rated at a high level, with mean scores of 4.28, 4.26, and 4.21, respectively. (2) The evaluation of the product dimension showed an overall rating at the highest level ($M = 4.72$). All aspects of program outcomes were rated at the highest level, with mean scores ranging from 4.56 to 4.85. The three highest-rated outcomes were commitment to good governance

and service-mindedness ($M = 4.85$), lifelong learning capability ($M = 4.80$), and adaptability ($M = 4.79$), respectively.

Keywords: Curriculum Evaluation; CIPP Model; Educational Administration

1. บทนำ

การศึกษาคือความเจริญงอกงาม เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพเพื่อไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้เป็นหลักสำคัญในการผลิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การศึกษาได้รับการยอมรับและให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญหรือเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก กระบวนการถ่ายทอดความรู้ เจตคติค่านิยมตลอดจนวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งเกิดจากกระบวนการบริหารการศึกษา (Educational Administration) เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดผลผลิต คือ นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพ การดำเนินการดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารและผู้ร่วมงานที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความเป็นผู้นำ (Leadership) มีประสิทธิภาพในการทำงาน และมีธรรมาภิบาล (เกษม วัฒนชัย, 2546) ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การผลิตบัณฑิต มีสถาบันหลายแห่งที่มีหลักสูตรผลิตผู้บริหารการศึกษาทั้งในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก รวมทั้ง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ ที่เล็งเห็นความจำเป็นในการเพิ่มโอกาสให้กับนักการศึกษา ครู อาจารย์ผู้บริหารการศึกษาและผู้ที่มีความประสงค์จะพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้ในด้านการบริหารการศึกษา จึงได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาขึ้น ในปีการศึกษา 2564 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์มีคุณธรรม และเป็นผู้นำทางการศึกษาที่ดี โดยสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารและการพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การรับรองวิทยฐานะ และการบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ปรับปรุงมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

การประเมินเป็นการวัดความกระตือรือร้น ความเข้าใจ ความจำเป็น การวางแผนหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร (Madaus, Scriven, & Stufflebeam, 1988) ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะเป็นกระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกที่ดีกว่าเดิม (Shinkfield, & Stufflebeam, 1995, pp. 30-31) หรือเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของหลักสูตร รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร (สุเทพ อ่วมเจริญ, 2555)

อีกทั้งยังเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ (กาญจนา คุณารักษ์, 2549) ขณะที่ มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ผลิตบัณฑิตจะต้องมีการควบคุมคุณภาพการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อใช้หลักสูตรไปช่วงระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณาทบทวนคุณภาพของ หลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) ในการประเมินหลักสูตรจะมีแนวคิดและวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น วิธีการประเมินตามวัตถุประสงค์ของไทเลอร์ (Tyler) วิธีการประเมินของโพรวัส (Provus) (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553) วิธีการประเมินเพื่อการตัดสินใจของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2003) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการประเมินไม่ใช่เพื่อการพิสูจน์ แต่เพื่อการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มหาวิทยาลัยพายัพได้เปิดดำเนินการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการประเมินหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่า หลักสูตรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมทั้งประเมินคุณภาพการบริหารหลักสูตรและ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการผลิตบัณฑิต ผู้ประเมินในฐานะอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรตระหนักถึงความ สำคัญของการประเมินหลักสูตรตั้งแต่ระยะเริ่มใช้หลักสูตร ระหว่างการดำเนินงาน และเมื่อสิ้นสุด กระบวนการผลิตบัณฑิต การประเมินครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินซิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความครอบคลุมทุกขั้นตอนของการดำเนินงานหลักสูตร โดยมุ่งประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Product) ของหลักสูตร ทั้งนี้ แบ่งการประเมินออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประเมินด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ และระยะที่ 2 ประเมินด้านผลผลิตของหลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ สาขาวิชาการบริหารการศึกษายังมุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและการรับรองหลักสูตร จากคุรุสภา ซึ่งกำกับดูแลการจัดการศึกษาระดับมหาบัณฑิตด้านวิชาชีพทางการศึกษา

ดังนั้น การประเมินหลักสูตรครั้งนี้จึงมีความสำคัญในการจัดหาสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรตามรอบ 5 ปี ในปีการศึกษา 2568 และเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบผลการ ดำเนินงานของหลักสูตร อันจะนำไปสู่การตัดสินใจและการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับ มาตรฐานวิชาชีพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทสภาพ

แวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร (Product)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model เป็นการดำเนินการวิจัยโดยใช้ลักษณะรูปแบบของการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ประกอบด้วยการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และด้านกระบวนการ (Process) และระยะที่ 2 ประกอบด้วยการประเมิน 1 ด้าน คือ ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับนักศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ และ 3) แบบประเมินหลักสูตร ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา อาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหาร ผู้บริหารที่เลี้ยง ผู้ใช้บัณฑิต หัวหน้างานของมหาบัณฑิต และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาประจำปี 2565 ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร เพื่อนำมาสังเคราะห์และกำหนดประเด็นคำถามสำหรับการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สาระสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินหลักสูตร จำนวน 2 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินหลักสูตร ฉบับที่ 1 ใช้สำหรับประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านบริบท (Context) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาวิชา (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน คุณลักษณะของนักศึกษา และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และ (3) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร

แบบประเมินหลักสูตร ฉบับที่ 2 ซึ่งทำการประเมิน 1 ด้าน คือ ด้านที่ 4 ผลลัพธ์ของหลักสูตร เกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหาร และการประเมินผลลัพธ์หลังสำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการไฟส่องสว่างหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิต

บริการ และด้านความรู้ ความสามารถพิเศษ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) รวมทั้งพิจารณาความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นภายหลังการปรับปรุง ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินหลักสูตร จำนวน 2 ฉบับ ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 และ 0.87 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และแบบสำรวจประวัติและผลงานของมหาบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการและความสำเร็จของมหาบัณฑิต ได้แก่ ผลงานนวัตกรรม งานวิจัย รางวัล และผลงานตีพิมพ์เผยแพร่

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ กิ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสำรวจ และแบบประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากฝ่ายวิชาการและวิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา อาจารย์นิเทศ ผู้บริหารพี่เลี้ยง ผู้ใช้บัณฑิต หัวหน้างานของมหาบัณฑิต และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสำรวจ และการแจกแบบประเมินตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์แบบกิ่งโครงสร้าง ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ ตามรูปแบบการประเมิน CIPP Model พบว่า ด้านบริบท (Context) หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่

สอดคล้องกับการผลิตผู้บริหารการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา แต่ควรทบทวนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของมหาวิทยาลัย รวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น ด้านโครงสร้างหลักสูตรควรพิจารณาปรับลดหรือทบทวนจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสม และกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานวิชาชีพของครูสภาให้ชัดเจน ส่วนด้านเนื้อหาวิชาควรปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และส่งเสริมการบูรณาการระหว่างรายวิชา

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อาจารย์ผู้สอนควรมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา มีตำแหน่งทางวิชาการ และสามารถดูแลนักศึกษาได้อย่างใกล้ชิด ขณะที่นักศึกษาควรมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพที่ครูสภากำหนด และมีความพร้อมในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ควรได้รับการพัฒนาให้เพียงพอ ทั้งด้านห้องเรียน ห้องสมุด และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ด้านกระบวนการ (Process) ควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่มีจิตบริการ มีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย รวมทั้งพัฒนาเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรสายสนับสนุน และระบบสะท้อนผลการดำเนินงานของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า ด้านบริบท (Context) นักศึกษาเห็นว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาตนเองได้ดี แต่ควรเพิ่มกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นทักษะการบริหาร การปฏิบัติจริง และสมรรถนะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้ รวมทั้งเพิ่มรายวิชาเลือกที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อความรู้ ความเชี่ยวชาญ และการดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์ผู้สอน อย่างไรก็ตาม ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร และพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องศึกษาค้นคว้า หนังสือเฉพาะทาง และระบบบริการนักศึกษา โดยเฉพาะด้านเอกสาร และการลงทะเบียน

ด้านกระบวนการ (Process) การจัดการเรียนการสอนมีการติดตามผู้เรียนอย่างใกล้ชิดและมีการชี้แจงเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ควรวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมของหลักสูตรล่วงหน้า จัดให้มีทุนสนับสนุนการวิจัย และพัฒนาระบบประสานงานระหว่างหลักสูตรกับนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ ประกอบด้วย การประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และ ด้านกระบวนการ (Process) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ จำแนกตามด้านการประเมิน โดยภาพรวม

ด้าน	อาจารย์		นักศึกษา		รวม		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context)	4.00	0.87	4.44	0.66	4.26	0.78	มาก
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.09	1.34	4.34	0.75	4.21	1.09	มาก
ด้านกระบวนการ (Process)	4.10	0.84	4.41	0.75	4.28	0.81	มาก
รวม	4.06	1.07	4.40	0.73	4.25	0.91	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมทั้งจากอาจารย์และนักศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ถ้าจำแนกตามด้าน พบว่า ด้านกระบวนการ (Process) ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) และ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 4.26 และ 4.21 ตามลำดับ

4. ผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรใหม่ 2564) มหาวิทยาลัยพายัพ ด้านผลลัพธ์ คือ การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหารของนักศึกษา โดยภาพรวมดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินผลลัพธ์การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหารของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำแนกเป็น 6 ด้าน

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน	4.56	0.49	มากที่สุด
ด้านภาวะผู้นำ	4.72	0.38	มากที่สุด
ด้านความสามารถในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.80	0.37	มากที่สุด
ด้านความสามารถในการปรับตัว	4.79	0.36	มากที่สุด
ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ	4.85	0.37	มากที่สุด
ด้านความรู้ความสามารถพิเศษ	4.60	0.44	มากที่สุด
รวม	4.72	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินผลลัพธ์การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหารของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.56 ถึง 4.85 มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 คือ ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมภิบาลและจิตบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 อันดับที่ 2 คือ ด้านความสามารถในการไฟ้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และอันดับที่ 3 คือ ด้านความสามารถในการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 ตามลำดับ

5. ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ จากการสำรวจผลงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 15 คน พบว่า มหาบัณฑิตทุกคนมีผลงานวิจัยด้านการบริหารการศึกษาและได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ มหาบัณฑิตจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 มีผลงานนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนางานในสถานศึกษาและองค์กรทางการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกัน มีมหาบัณฑิตจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.34 ที่ได้รับรางวัลด้านการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะรางวัลผู้บริหารดีเด่น ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพในการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากหลักสูตรไปใช้ในการปฏิบัติงานจนเป็นที่ยอมรับในระดับวิชาชีพ เมื่อพิจารณาภาพรวมของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา พบว่า มหาบัณฑิตมีผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัย และผลงานนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง รวมทั้งมีความก้าวหน้าและได้รับการยอมรับในวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณลักษณะและสมรรถนะสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและความต้องการของวิชาชีพได้เป็นอย่างดี

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านบริบทสภาพแวดล้อม ผลการประเมินโดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการออกแบบหลักสูตรหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพนั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการออกแบบหลักสูตร ดังนั้นจึงการคำนึงถึงความสำคัญปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ในการจัดทำหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักของ

หลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรโดยพิจารณาประเด็นต่างๆ ได้แก่ การครอบคลุมทั้งความรู้และทักษะทั่วไป รวมทั้งความรู้และทักษะเฉพาะทางของสาขาวิชาการ บริหารการศึกษา ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะทำให้บัณฑิตสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ มหาวิทยาลัย อันแสดงถึงอัตลักษณ์ของบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเกณฑ์ของคุรุสภาที่กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานบัณฑิตเพื่อการรับรองปริญญาจากคุรุสภา (วิชาชีพ บริหารการศึกษา) นอกจากนี้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวทางการประกัน คุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรตามเกณฑ์ประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUNQA) ซึ่ง มหาวิทยาลัยพายัพได้มีนโยบายการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ AUNQA เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 เป็นต้นไป ซึ่งสอดคล้องกับปาริชาติ บัวเจริญ และประภัสสร สมสถาน (2565, หน้า 141-155) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการ ประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์ และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน หลักสูตรได้ออกแบบและมีความสอดคล้องเป็นไปตามแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์ การเรียนที่คาดหวังของหลักสูตรที่จะสะท้อนถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษา และเพิ่มพูน ประสิทธิภาพที่จำเป็นเพื่อให้นักศึกษาได้นำไปใช้จริงก่อให้เกิดความเป็นผู้บริหารมืออาชีพเมื่อนักศึกษา สำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชม ศรีสะอาด และอรนุช ศรีสะอาด (2551) ได้ศึกษา วิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์ในการ เรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชจริยา ไบลี, นวัตกรรม หอมสิน และธีรพบ เพ็งจันทร์ (2564, หน้า 108-126) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า ด้าน บริบท ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา นันทะไชย และ คณะ (2552, หน้า 91-103) เรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการ ศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มผู้ที่ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร พบว่าด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และรายวิชาแต่ละกลุ่มวิชา มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกทุกประเด็นพบว่าอยู่ระดับ ปานกลาง มาก จนถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะของอาจารย์เป็นไปตามเกณฑ์กำกับ มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิต พ.ศ. 2558 อีกทั้งมีประกาศมหาวิทยาลัยพายัพ เรื่อง ระบบและกลไก การบริหารหลักสูตรของมหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2560 จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารหลักสูตรบรรลุ

ตามเป้าหมาย ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงหรือเปิดดำเนินการหลักสูตรใหม่ที่มหาวิทยาลัยพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประเทศชาติ และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสำเริง อ่อนสัมพันธ์ (2560, หน้า 12-27) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้ความเห็นว่าเนื้อหาสาระรายวิชาของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติครบถ้วน มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาและมีจำนวนเพียงพอ มีทรัพยากรและงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอเหมาะสม กฎระเบียบมีความชัดเจน การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2562, หน้า 19-36) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ผลการวิจัยด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด เพราะคณาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณสมบัติปริญญเอก มีประสบการณ์การสอนและการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเกษียณมาจากมหาวิทยาลัยของรัฐและมีตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านกระบวนการ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นคำนึงถึงปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยพายัพ การจัดการศึกษาที่ยึดมั่นในสังคมและบริการสร้างสรรค์คนดี และคนเก่ง มีคุณธรรม นำไปปรับใช้สังคม เป็นการนำปรัชญาของมหาวิทยาลัยพายัพมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรที่มีอัตลักษณ์ชัดเจนในการผลิตบัณฑิต ผู้บริหารมีอาชีพที่มีจิตบริการและหลักสูตรได้ทำการถ่ายทอดปรัชญาของหลักสูตรลงสู่การจัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชานอกจากนี้มีการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตร ได้แก่ นักศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพจนีย์ มั่งคั่ง และคณะ (2561, หน้า 243-255) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ พบว่าด้านกระบวนการความคิดเห็นส่วนใหญ่ของอาจารย์ที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำเริง อ่อนสัมพันธ์ (2560, หน้า 12-27) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ด้านกระบวนการโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์แต่ละคนจะให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในมุมมองที่แตกต่างไป มีการนำองค์ความรู้ใหม่ ความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามาเสริมความรู้และวิเคราะห์ร่วมกับนักศึกษา นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2562, หน้า 19-36) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP

Model ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการ คือ การเรียนการสอนที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเสริมสร้างความ เป็นผู้นำทางการบริหารการศึกษาเป็นวิชาหลักที่สำคัญ มุ่งเน้นการบริหารคน บริหารงาน บริหารเทคโนโลยี ในการบริหารทางด้านการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ วรรณเวช และคณะ (2564, หน้า 242-253) ได้ทำการศึกษารื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยหลักสูตรมีการดำเนินการบริหารหลักสูตรเป็น ไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4. ผลการประเมินผลลัพธ์การฝึกปฏิบัติวิชาชีพผู้บริหารโดยภาพรวม พบว่ามีผลการประเมินอยู่ใน ระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณารายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ได้มีการกำหนดปรัชญาการศึกษาที่มุ่งเน้น การจัดการศึกษาด้วยสัจจะและบริการ เพื่อผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้บริหารการศึกษามีอาชีพด้วยจิตบริการ ผูกพันกับการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา อีกทั้งยังมีการกำหนดไว้ในปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ว่าการผลิตบัณฑิต ที่มีภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การบริหารการศึกษา อีกทั้งหลักสูตรยังมีการประเมินคุณภาพทุกกระบวนการ ตั้งแต่การนำผลการประเมิน หลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการประเมินผลการสอน การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับ หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุให้ด้านการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและจิตบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับ ที่สูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรัตนะ บัวสนธ์ (2556) ที่ได้กล่าวว่าผลลัพธ์ของหลักสูตรจะต้องเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่คาดหวังของหลักสูตร อีกทั้งยังสอดคล้องกับนิพนธ์ วรรณเวช และคณะ (2564, หน้า 242-253) ได้ทำการศึกษารื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผลวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้าน ผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากการดำเนินงานของหลักสูตรมีการ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา แล้วนำผลประเมินมา พัฒนาการดำเนินการของหลักสูตรทำให้ผลผลิตของหลักสูตรเป็นที่ยอมรับจากผู้ใช้บัณฑิต หน่วยงาน ต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิต และสอดคล้องกับพจน์ย์ มั่งคั่ง และคณะ (2561, หน้า 243-255) ได้ทำการศึกษารื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ พบว่า ด้านผลผลิต ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของอาจารย์และนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินผลลัพธ์หลังการสำเร็จ การศึกษา ซึ่งเป็นผลงานของมหาบัณฑิต โดยภาพรวมจำแนกเป็นประเภทนวัตกรรมคิดเป็นร้อยละ 54.34

ผลงานวิจัยคิดเป็นร้อยละ 100 ประเภทรางวัลคิดเป็นร้อยละ 6.67 และผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นบทความวิจัยในวารสารทางวิชาการ TCI ฐาน 1 และ TCI ฐาน 2 คิดเป็นร้อยละ 93.33 และเป็นบทความวิจัยเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการ (Proceedings) คิดเป็นร้อยละ 6.67 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ มุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะการทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่หลักสูตรคาดหวัง รวมถึงการเป็นผู้บริหารมืออาชีพผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางการบริหารการศึกษาจึงทำให้นักศึกษามีศักยภาพการแข่งขัน และคุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมืออาชีพจึงเป็นเหตุให้มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหรือการเป็นผู้บริหารการศึกษาดีเด่น หรือรางวัลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) ควรมีการทบทวนผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศทางการศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ควรพัฒนาทรัพยากรและปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีความพร้อมและเพียงพอ ทั้งด้านบุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการคัดเลือกนักศึกษา เพื่อรองรับการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ด้านกระบวนการ (Process) ควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน โดยปรับปรุงเนื้อหารายวิชา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ และพัฒนากระบวนการดำเนินงานให้มีความชัดเจนและคล่องตัวยิ่งขึ้น

1.4 ด้านผลลัพธ์ (Product) ควรส่งเสริมสมรรถนะทางวิชาชีพของผู้เรียนให้ครอบคลุมองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน พร้อมทั้งพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม และการสื่อสารระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนความสำเร็จในการศึกษาและการประกอบวิชาชีพในอนาคต

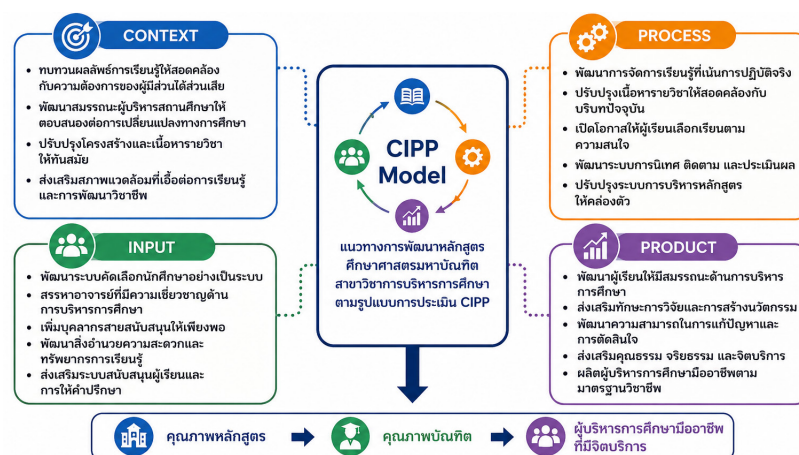
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตร ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของมหาบัณฑิต และกลยุทธ์เชิงกระบวนการในการยกระดับมาตรฐานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้ ด้านบริบทสภาพแวดล้อม (Context) ประกอบด้วย ส่งเสริมทักษะผู้บริหาร เน้นการปฏิบัติมากขึ้นลดเวลาเรียนทฤษฎี เน้นสมรรถนะที่นำไปใช้ได้จริงในการบริหารสถานศึกษา ปรับโครงสร้างสรายวิชาให้สอดคล้องกับการสอบเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและการศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนด้านการให้คำปรึกษา จัดทำแผนการรับอาจารย์ในหลักสูตร พัฒนานักศึกษาให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตรกำหนด เพิ่มสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพิ่มระบบการผ่อนชำระค่าเรียน ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย พัฒนากิจกรรมเป็นโครงการชุดเสริมประสบการณ์การบริหารการศึกษา พัฒนาระบบกำกับติดตามอาจารย์และนักศึกษาจัดหาทุนการวิจัยสำหรับนักศึกษาและคณาจารย์ ปรับระบบการบริการการศึกษา และ ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร (Product) ประกอบด้วย หาแนวทางการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการแก้ไขปัญหา และการบริหารความขัดแย้ง พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของนักศึกษา พัฒนาแนวทางส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการรับมือกับการวิพากษ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ พัฒนาจิตสำนึกของนักศึกษาให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และพัฒนานักศึกษาให้เป็นนักนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา โดยนำมาใช้ในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหารายวิชา กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 และการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพหลักสูตร เกณฑ์ AUNQA V4 ซึ่งหลักสูตรมีแผนพัฒนาและการปรับปรุงครบรอบ 5 ปี ในปีการศึกษา 2568 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2549). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *การบริหารเพื่อการพัฒนาคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรีจำกัด.
- ซัจจิริยา ไบลี, นวัตร หอมสิน และธีรพบ เพ็งจันทร์. (2564). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 108-126.
- นิพนธ์ วรรณเวช, จุมพจน์ วณิชกุล, วชิร ชูชาติ, สุริยงค์ ชวนชัยน, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ และสาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2564). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*, 4(2), 242-253.
- บุญชม ศรีสะอาด และอรนุช ศรีสะอาด. (2551). *การประเมินหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาริชาติ บัวเจริญ และประภัสสร สมสถาน. (2565). แนวทางประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร. *วารสารปัญญา*, 29(3), 141-155. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/panya-thjo/article/view/259223>
- พจนีย์ มั่งคั่ง, กัญกร เอี่ยมพญา, ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ, พรทิพย์ คำชาย, สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี, ลินดา นาคโปย และอำนาจ บุญประเสริฐ. (2561). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง ปี พ.ศ. 2559). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. *วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(28), 243-255.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(2), 7-24.
- ลัดดาวลย์ เพชรโรจน์. (2562). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ด้วยรูปแบบ CIPPIEST. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 5(2), 19-36.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธเนศวรการพิมพ์.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). *วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 19(1), 12-27.
- สุชาดา นันทะไชย, มณฑป ไชยชิต, สุดารัตน์ สารสว่าง, วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ และพร้อมพีไล บัวสุวรรณ. (2552). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารลักทอง*, 15(1), 91-103.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2555). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Madaus, G. F., Scriven, M., & Stufflebeam, D. L. (Eds.). (1988). *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation*. (2nd ed.). London: Kluwer Academic Publishers.
- Shinkfield, A. J., & Stufflebeam, D. L. (1995). *Teacher evaluation: Guide to effective practice*. Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.), *International handbook of educational evaluation* (pp. 31-62). Dordrecht, The Netherlands: Kluwer Academic Publishers.